

Botkyrka kommunfullmäktige
2025-06-17

Interpellation till utbildningsnämndens ordförande Willy Vitala om elever med problematisk skolfrånvaro

Vid årsskiftet lades Skaparverkstan ner – en verksamhet som riktade sig till grundskoleelever med omfattande eller total skolfrånvaro. Skaparverkstan nådde ett tjugotal elever med behov av långsiktiga och individuellt anpassade lösningar för att kunna återgå till skolgången. Nedläggningen skedde utan att någon ny, motsvarande eller förstärkt insats fanns på plats, trots att behovet är stort. Det är mycket olyckligt att en fungerande verksamhet avvecklats innan ett nytt alternativ tagits fram – särskilt när det rör sig om en grupp elever som annars riskerar att falla helt mellan stolarna.

Istället finns idag Team skolnärvaro, ett samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Teamet består av tre familjebehandlare från socialförvaltningen och en specialpedagog från utbildningsförvaltningen, och har hela kommunen – inklusive friskolorna – som upptagningsområde. Men insatsen bygger på att skolorna själva ansöker om stöd, är frivillig och kortvarig till sin karaktär. Syftet är att komma in i ett tidigt skede innan frånvaron blivit omfattande. Det innebär att Team skolnärvaro inte är utformat för att hantera de elever med redan omfattande eller total skolfrånvaro som tidigare fick stöd via Skaparverkstan.

På utbildningsnämndens sammanträdande i april lades det dessutom ett nämnduppdrag att utreda behovet och möjligheten att via entreprenad erbjuda digital undervisning som särskilt stöd till elever med problematisk skolfrånvaro. Detta trots att Botkyrka kommuns utbildningsförvaltning tidigare har ansökt om att få anordna undervisning på distans, men nekades, då kravet på tillräckligt elevunderlag inte var uppfyllt. Dessutom har det kommit studier på att elever, särskild på grundskolenivå, inte mår bra av distansundervisning. Under covidpandemin fick vi se tydliga effekter av detta, med ökad psykisk ohälsa.

När Vänsterpartiet i december 2024 var i kontakt med ansvarig förvaltning, Kultur- och fritidsförvaltningen, uppgavs det att omkring 190 elever i kommunen hade problematisk skolfrånvaro. Den siffran bekräftades även av utbildningsnämndens ordförande. Men när samma fråga ställdes till utbildningsförvaltningen i april 2025 angavs att det då endast rörde sig om cirka 40 elever. Denna stora diskrepans väcker oro och frågor om kommunens kartläggning, uppföljning och ansvarstagande gentemot denna elevgrupp.

Psykisk ohälsa ökar bland unga i hela landet, vilket ofta visar sig i form av försämrade skolresultat och ökad skolfrånvaro. Skolan är en av de mest avgörande faktorerna för att främja hälsa, förebygga kriminalitet och skapa

livschanser för unga. Frånvarostatistiken i Botkyrka talar sitt tydliga språk: I årskurs 9 har frånvaron ökat från 8 procent 2019 till 17 procent 2024 – en dramatisk ökning. Rektorer vittnar om att fler elever har mycket hög frånvaro kopplad till psykisk ohälsa.

Trots insatser för att agera tidigt vid frånvaro – exempelvis genom kontakt med vårdnadshavare, utredningar och samarbete med externa instanser som BUP eller habilitering – krävs ofta långsiktig och individanpassad uppföljning.

All modern forskning visar att skolgång är den starkaste skyddsfaktorn mot att barn dras in i kriminalitet eller destruktiva miljöer. Om det nuvarande högerstyret i Botkyrka verkligen menar allvar med sina ambitioner att skapa trygghet, motverka utanförskap och förbättra livskvaliteten för invånarna, borde just dessa elever vara en prioriterad grupp.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor:

1. Var tog de cirka 150 eleverna med problematisk skolfrånvaro vägen, som uppgavs i december men inte återfinns i statistiken från april? Hur förklarar kommunen denna skillnad?
2. Hur avser kommunen att säkerställa att elever med omfattande eller total skolfrånvaro får det långsiktiga och individuellt anpassade stöd de behöver – nu när Skaparverkstan har avvecklats utan att något ersätter den?
3. Vilka konkreta planer finns för att utöka Team skolnärvaros kapacitet, eller skapa kompletterande verksamheter som bättre kan möta det ökande behovet av stöd till elever med allvarlig skolfrånvaro?
4. Tänker kommunen bli en möjliggörare för fortsatt hemmasittande genom att ersätta tidigare verksamhet med digital distansundervisning? Har kommunen analyserat hur detta skulle påverka elevernas psykiska hälsa?

Marit Normasdotter (V)